

ISTINA O KOSOVU

KOJU ZBOG SVOJE NACIONALNE GORDOSTI NE ŽELIMO SEBI DA
PRIZNAMO

“Poslednja tragična zbivanja sa srpskim narodom, nisu li još jedna i možda poslednja opomena, šansa i izazov da na stoletna pitanja o karakteru srpskog naroda progovorimo otvorenu reč, kao konzilijum lekara nad bolesnikom, jer će od postavljene dijagnoze zavisiti i lečenje. Ne treba se bojati iznošenja istine! Dugogodišnja laž duboko je iskvarila ovaj narod zadržavajući ga na stupnju deteta koje to više nije. Istina uvek čisti i pomaže sazrevanju i pojedinca i naroda. Moramo biti spremni da saslušamo istinu o sebi!” (Beseda prof. dr Vladete Jerotića “O tragičnom optimizmu Srba” u Udruženju književnika Srbije, 30.6.1999.)

U skladu sa prethodnim rečima našeg velikog narodnog psihijatra, postavljam sledeće pitanje:

Da li je pravedno da nam se Kosovo vrati?

Da li je pravedno da oko dva miliona Albanaca živi pod torturom nas Srba koji smo dobro pokazali svoj represivni duh vladavine do sada?

Dobro smo pokazali kroz istoriju da nismo sposobni da pokažemo poštovanje osnovnih ljudskih prava ni prema sopstvenom narodu, bez neprestanog pritiska Zapada, pa kako

bismo mogli biti pravični prema narodu sa kojim smo se omrzli i sa kojim smo u gotovo svakom obliku sukoba?!

Svakako je najbesmislenija naša priča o navodnoj svetoj srpskoj zemlji. Sećam se tim povodom kada su došle prve izbeglice sa Kosova, kraj Avale, u maju 1999. godine i kada je pokrenuta akcija da im se pomogne, pa dođoh i ja da pružim svoj skromni doprinos kao sekretar Pokreta za ljudska prava. Prvo su nas slagali da nisu dobili hleba toga dana, a onda se neki čak potukli ono onoga što smo doneli, pa onda kukali što im nismo doneli više (kao da smo mi bili dužni da im pomognemo). Totalna nezahvalnost. A onda nam jedan kukao da im je Milošević rekao da spaljuju kuće Albancima, pa onda sada Albanci spaljuju njima. "Pa što ste im spaljivali kuće?" pita jedna beograđanka koja je takođe došla povodom te akcije da im se pomogne i poklonila im par kuvanih jaja, našta su oni gundali što im nije donela više, pa im je ona odgovorila da ni sama nema. Posle sedam dana dođosmo opet i pitamo za neku porodicu gde su, a ovi ostali rekoše "Kupili su kuću". Gorih ljudi nisam video. A priča se da je Kosovo duhovna kolevka našeg naroda.

Ako je takvo Kosovo zaista izvor naše duhovnosti, predlažem da ga poklonimo našim najcrnijim neprijateljima. Ali naravno, ja znam da zemlja ne može biti izvor duhovnosti, ni dobre ni loše, već ljudi svojim odnosom sa Bogom određuju kakvi će da budu, a ne svojim odnosom prema teritorijama ovoga sveta. To su tako gordi Jevreji verovali da je njihova duhovnost bila u njihovom hramu i u njihovoj svetoj zemlji, pa je Bog dao da im hram bude razoren, a zemlje naseljenja strancima, da ne bi više

slavu večnoga Boga pridavali stvari i većma obožavali stvar mesto Tvorca. A ko obožava zemlju više od Boga, pokazaće mu se da ne može da ga spase jer nije Bog. Zato i mi kroz istoriju, sve ono što proglasimo svetima, uskoro izgubimo.

Realno posmatrano, Kosovo je postalo kolevka i rasad svakakve mržnje i pokvarenosti, a ne neka duhovna kolevka našeg naroda. I ja se sada pitam kako neko može da veruje da takvim ljudima koji su Albancima spaljivali kuće i njih proterivali sa Kosova tokom NATO bombardovanja 1999. da im sada treba dati da kroje Albancima njihovu sudbinu? Albanci bi trebali da budu potpuno ludi pa da na tako nešto pristanu.

Da li je mudro što smo mi verovali Miloševiću kada smo glasali na referendumu aprila 1998. protiv učešća stranih predstavnika u rešavanju problema na Kosovu i Metohiji? Zar smo zaista bili uvereni da smo to u stanju da rešimo?

Narodna skupština Republike Srbije raspisala je, na predlog Slobodana Miloševića, tada predsednika Savezne Republike Jugoslavije, 7. aprila 1998. referendum o međunarodnom posredovanju u sukobu na Kosovu i Metohiji. Referendumsko pitanje je glasilo:

"Da li prihvatate učešće stranih predstavnika u rešavanju problema na Kosovu i Metohiji?"

Referendum je održan 23. aprila 1998. Na referendum je izašlo 5.297.776 birača (73,05% upisanih birača). Protiv učešća

stranih predstavnika u rešavanju problema na Kosovu i Metohiji izjasnilo se 94,73% glasača, a za je bilo 3,41%.

Mi smo dobro znali kako se Slobodan Milošević ponašao prema svojim dojučerašnjim političkim saradnicima onda kada su mu stali na put. Doduše, još nije likvidirao Ivana Stambolića, ali je pokušao da likvidira Vuka Draškovića. Znamo da je tenkovima izašao na narod 1991. godine. Takav čovek koji je bio surov prema rođenima, zar je mogao imati fer politiku prema Albancima na Kosovu? Kako smo mogli da pristanemo da naši ljudi koji ne pokazuju poštovanje prema svojim, budu čuvari mira i sigurnosti većinskim Albancima na Kosovu?

Nama je ponuđena mogućnost da mirnim putem dozvolimo da strana intervencija na Kosovu reši problem sa Albancima, pa niko nam drugi nije kriv što smo to sami na referendumu 1998. odbacili. Sami smo izabrali bombardovanje, pa nemojmo onda zbog toga kriviti druge, jer nismo morali da budemo bombardovani. Znali smo šta će biti i da će opet biti po njihovom. Niko razuman ne bi mogao da poveruje da bismo mogli da izađemo kao pobednici. Za jedan dan su mogli da nas privole na predaju da su hteli, ali su ipak gledali da što manje bude naših civilnih žrtava. Dakle, bombardovanje je čista kolateralna šteta odbrane naše gordosti. Nismo hteli sami da se ponizimo, pa smo morali biti poniženi. Zato ne treba kriviti međunarodnu zajednicu za ono što bismo i mi sami glasali, da je neko drugi bio u pitanju a ne naš odnos sa Albancima, na primer, da se radilo o otcepljenju onih delova Hrvatske gde većinski živi srpsko stanovništvo.

Mogao bih izreći tvrdnje da je Kosovo izgubljeno ne samo Rankovićevom represivnom politikom prema Albancima, već i lakomošću naših ljudi koji su se Kosova odricali da bi živeli u razvijenijim područjima bivše Jugoslavije i koji su radi želje za dobitkom, prodavali Albancima svoje kuće i imanja po visokim cenama. Mogao bih reći i da je Kosovo izgubljeno i tolerantnom politikom rukovodstva (posle odlaska Rankovića) prema bujanju albanskog šovinizma i pritiscima na iseljavanje Srba sa Kosova. Taj problem su naši ljudi dovoljno dugo godina tabuizirali, a onda kada je tokom osamdesetih, isuviše kasno taj problem postao javan, naša represivna politika je samo pogoršala situaciju. Politika Slobodana Miloševića 1989. nas je dodatno zavadila i sa Albancima i sa ostalim narodima bivše SFRJ. Tada su ostali narodi SFRJ vrlo dobro i nepristrasno videli koga smo mi izabrali da nama bude vođ, ili još strašnije kakav narod je Milošević izabrao da pridobije za sebe svojim laskavim nacionalističkim izjavama. Kasnije će jedan deo naroda prezreti Miloševića zbog posledica takve politike koju je sam kod njega podržao 1989. a drugi će ga prezreti što nije izašao kao pobednik u ratu sa ostalim narodima SFRJ i sa celim svetom 1999.

Ali, pre nego iznesemo tvrdnju da smo Kosovo izgubili, hajde da preispitamo da li je ono uopšte bilo naše od onda kada su ga naši preci napustili 1690. godine? Kada je Kosovo oslobođeno od Turaka 1912. godine, ono definitivno nije bilo srpsko. Kosta Novaković, boraveći kao srpski vojnik na Kosovu tokom Balkanskih ratova beleži:

"Kosovo je prosto albanska oblast i ima samo oko 10 do 15% Srba". (Kosta Novaković, Kolonizacija i srbizacija Kosova)

Tokom osvajanja Kosova srpska vojska je činila brojne zločine, masakrirajući oko 20-25.000 Albanaca, uglavnom u gradovima Ferizaj (kasnije Uroševac), Prizren i Đakovica. (Anton Bebler, Propuštena prilika)

Zločini su bili reakcija na gerilski odgovor na prisustvo srpske vojske na Kosovu, jer su pojedini Albanci iz zaseda ubijali srpske oficire i vojnike, ali i na nameru vojne uprave da istrebi što više Albanaca sa Kosova. Albanci prirodno nisu želeli da sada srpska okupacija samo zameni tursku okupaciju. Iste 1912. godine Albanci su pre Srba digli ustanak na Kosovu i Turci su sa njima uspostavili mir obećavajući poštovanje svih nacionalnih prava, pre svega školstva na albanskom jeziku. Zato su Albanci pokazali otpor prema Srbima. A Srbi su na to odgovarali ubijanjem žena i deca zatečenih u obližnjim albanskim selima, gde su vršeni napadi na njihove oficire i vojnike. Pojedini Albanci su se zatim svetili ubijanjem nenaoružanih civila, žene i dece u srpskim naseobinama na Kosovu. Sve je to bila posledica naše politike nasilja.

Slika 1 predstavlja Albanca koji je ubio 80 Srba (staraca, žena i dece) kao zarobljenika u beogradskoj bolnici.

Slika 2 predstavlja istog Albanca kako mu srpski doktor Toma Jovanović stavlja nogu u gips, nakon neuspelog pokušaja bekstva kroz prozor i loma noge. (Ratna ilustrovana kronika 1913.)

Из београдских болница: Млади Арнаутин који је убио осамдесет Срба, стара жена и деце (види слику на другој страни)

Крволук Арнаутин је скочио кроз болнички прозор, да утекне, па је сврхао ногу. Лекар др. Тома Јовановић му ногу завија у гипс

Nakon stradanja albanskog stanovništva na Kosovu i u severnoj Albaniji, Tucović je opominjao da je "izvršen pokušaj ubistva s predumišljajem nad celom jednom nacijom", što je "zločinačko delo" za koje se "mora ispaštati". "Dopisnici beogradskih listova smatraju za nacionalnu dužnost prikrivanje zločina naših vlasti i vojske i obmanjivanje naroda u Srbiji." (Dimitrije Tucović) No, izvestan broj novinara je smatrao svojom dužnošću da istinu o tome objavi. Radničke novine su u tadašnjoj Srbiji ustale protiv raspirivane mržnje prema Albancima:

"Da Arnauti nisu pljačkaši najbolji je dokaz pobuna Arnauta i njihovo zauzeće Skoplja, kad nikom nije falila ne samo glava ili pramen kose sa glave, već i nijedna lepinja sa ćepenka. U onoj pobuni bilo je siromašnih, pa i bosih Arnauta, ali nijedan od njih nije nikome ništa oteo ili 'rekvizicijom' uzeo".

"Naše vojne vlasti su 'rekvizicijom' koja se nikada platiti neće, oduzimali od Arnauta sve što se uzeti moglo - žito, kukuruz, stoku, jednom reći sve što su im u polju i na domu zatekli".

"Arnauti u ovom delu Kosova su i pošten narod. Daje ovo istina dokaz su desetine ogromno bogatih Srba trgovaca, koji su i za vreme turske uprave držali celu pijacu Ferizovića (Uroševca) u svojim rukama. Sem troice Arnauta, katolika, ostali su trgovci sami Srbi. Kada bi Arnauti bili onaki za kakve ih opisuje naša buržoaska štampa, ne bi se nijedan trgovac Srbin mogao održati".

"Kako je pošten rad naših vlasti najbolji je dokaz bogatstvo Marka Despotovića, kmeta opštinskoga, koji je za godinu i po dana, na 'pošten' način stekao više imanja nego što ga ima ijedan Arnautin u Ferizoviću".

"Arnauti su potpali pod tuđu vlast grubom silom, pravom jačeg nametnutu. Oni su postali bespravna raja. Njihovi životi i imanja su, uredbom, stavljeni na milost i nemilost žandarima Kraljevine Srbije. Mogu li se onda ti ljudi osećati zadovoljni u Srbiji? Je li čudno njihovo nezadovoljstvo?"

"To je bio poslednji akt doslednosti jedne politike, koja je počela trebljenjem Arnauta u novim krajevima - da bi naselje ostalo čisto srpsko, zatim nastavljena uzimanjem krajeva naseljenih Arnautima. Srbija je prestala biti čisto nacionalna država. Ona je poput drugih, na koje je vikala sve do sada, postala zavojevač i ugnjetač". (Radničke novine)

Dimitrije Tucović je pisao:

Druže uredniče,

Baš ovih dana navršila se godina otkako žalosna arbanaska plemena nose svoj krst na Golgotu. To je godina dana sistematskoga istrebljivanja arnautskoga stanovništva u svima oblastima koje je srpska vojska zauzela.

Za tu godinu dana proliveno je mnogo ljudske krvi po klancima i poljima prostranoga balkanskoga razbojišta. Ali ono što balkanskim ratovima udara pečat najvarvarskih i

najkrvožednijih ratova mračnoga srednjega veka, to nisu potoci krvi s jedne i druge strane popadalih lesa naoružanih ljudi, koji su u rat krenuli, ne, već su to reke krvi poubijanoga neboraćkoga stanovništva, nevine dece, žena i mirnih ljudi, radnoga sveta Stare Srbije, Albanije, Makedonije i Trakije, čija je jedina krivica što se drukčije bogu moli, što drugim jezikom govori, drugo ime nosi i što je na svom vekovnom ognjištu naivno sačekao četiri divlje najezde.

Ta zločinstva nisu dela pojedinaca ni ličnoga raspoloženja, već sastavni deo “nacionalne” politike balkanskih država. Srpska vojska je istrebljivala Arnaute po Staroj Srbiji i Albaniji, a bugarska Turke po Trakiji i grčka Turke i Arnaute na Devolu, sa zločinačkim uverenjem da time vrše jedno “nacionalno delo”, da, skidajući taj nevini svet s lica zemlje, skidaju s vrata neprijatelja sa kojim će u budućnosti biti teško izići na kraj.

A sa ratnim obrtom koji je nastao sa sukobom saveznika među sobom, stari sistem nije prestao raditi, samo je izmenio materijal za klanje: mesto Turaka i Arnauta, pod bugarskim nožem su sada izdisali Grci i Srbi, a pod grčkim i srpskim Bugari. Balkanski narodi su bili ujedinjeni – u krvi!

Kao što vidite, družice uredniče, sudbina arbanaskih plemena nije bila usamljena, izuzetna. Ipak je ona u jednom pogledu bila izuzetna, teška, teža od sudbina ostalih balkanskih stradalnika, naime: arbanaska plemena su padala ne samo bez branioca već tako reći bez i jednoga glasa zaštite i protesta u njihovu korist.

Još i sada, posle tolikih krvavih prizora koji nerve žderu, stoji mi u živoj uspomeni prvi izveštaj o sukobu srpske vojske s Arnautima. Taj je sukob izbio pre objave rata. Arnauti su namamljeni na domak artiljerijske vatre. "Odmah potom", opisuje jedan očevidac, "naši karteči počinili su najstrašniju pustoš među njima. Albanci su padali gomilama. Krici besa i bola skoro su se izjednačavali sa grmljavinom topova. Kroz vazduh su letele ruke, noge, glave i komadi mesa Albanaca. A kada je artiljerijska vatra obustavljena, bojište beše pokriveno ne leševima već rastrgnutim udovima koji su izgledali kao neka masa prelivena kao karmin crvenom bojom". I na svaki znak gnušanja i protesta, dobijao sam od oficira kojima skoro izreda zavlada razbojnička psihologija komitskih bandi jedan isti odgovor: da tako i treba izdajnicima! Mi ne znamo kakav su dogovor s Arnautima imali naši i preko koga su ga imali. Ali, ma kakav taj dogovor bio, on nije mogao sadržavati zamenu staroga ropstva ropstvom novim gospodarima, koji su od samoga početka ratnih operacija pokazali da ne štede nijednu slamku krova nad glavom i nijedan plamičak života kod nevinašceta od nekoliko meseci. I ako je neko izdajnik dogovora, taj nesumnjivo nisu Arnauti već srpska vlada i vojska kao njen organ.

Još i sada, posle velike šetnje po zgarištima od Ristovca do Lerina i od Drača do Careva Sela, ja ne mogu da zaboravim utisak koje je na mene činilo crvenilo neba od prvoga paljenja sela. Prvih nedelja rata sa Turcima mi noći nismo imali, jer smo se kretali, logorovali i tukli prema svetlosti arnautskih sela koja su gorela. Vatre zapaljenih sela bile su jedini signal kojim su

pojedine kolone srpske vojske javljale jedna drugoj dokle su stigle. A arnautsko stanovništvo – ukoliko nije poubijano i koje je moglo bežati – gurali smo pred sobom i nagnali ga da nam, kao očajnik koji gleda kako mu kuća gori, dade upornog otpora na Bujanovcu, a potom da se uz tursku vojsku na Kumanovu lavovski bori. Ovu varvarsku politiku srpske vlade i Vrhovne komande platio je srpski narod životima mnogih svojih vojnika. Sa padom Kumanova slegao se u Skoplje ceo onaj svet arnautskoga stanovništva koje je srpska vojska, nadirući sa severa, gurala pred sobom i koje je tu, tražeći utočišta, velikim delom našlo – smrt. Kao da je ustao iz groba srednji vek, kada je onaj despota na Demir-kapiji uveseljavao sebe u pijančenju bacanjem ljudi strmoglavce u talase Vardara.

Pošto su ratne operacije prestale, moglo je izgledati da će se stati i sa tamanjenjem arnautskoga stanovništva. Onaj arnautski pojas što je opasivao staru srpsku granicu od Mitrovice do prema Vranju već je bio sličćen, pri čemu se naročito istakao jedan čovek koji sedi kao poslanik u Narodnoj skupštini! Na Kosovu je zavladała grobna tišina, samo ovde-
onde pukne po koja osvetnička puška koje su, po priznanju koje mi je jednom prilikom učinio jedan od najviđenijih okružnih načelnika u novim krajevima, izazvane “netaktičnim” držanjem naših organa vlasti.

Ali, da je sistem tamanjenja prestao raditi, samo je moglo izgledati. On nije prestajao raditi, kao što ne prestaje ni danas. I ono, družę uredniče, što je taj sistem počinio pred ovaj arnautski upad i pri odbijanju Arnauta prevazilazi sve grozote koje su prema tome narodu za ovu godinu dana počinjene. Čim

se osetilo nemirnije kretanje među Arnautima prema srpskoj granici, pogranični komandanti pristupili su klanju. Nad arnautskim žiteljstvom Peći, Đakovice i Prizrena lebdela je avet smrti dan i noć. Ko bi živ zamrkao, nije bio siguran da će živ osvanuti. Jer su ih baš po noći, vreme koje je uvek birano za izvršenje najgorih ljudskih zločina, kupili iz postelja i apsana i odvodili na gubilište. Ne čuje se ni šuma, a još manje puščanoga pucnja, “mir” i “red” vladaju svuda, a Arnauta svake noći nekuda nestaje, kao da se šakali i hijene iz ovih krševa izvlače, prikradaju njihovim kućama i ove jadne ljude kupe, odvođe i dave. Ta i hijene bi ih na čovečiji način podavile!

Kada sam saznao za ove poslednje podvige srpske vojne i građanske vlasti u novim krajevima, pomislio sam: Zar je zločinačka komitska psihologija ovladala celom vlasničkom hijerarhijom; od prvoga ministra do poslednjega žandarma, a ti, Srbijo, kuda ćeš sa njima i gde ćeš se zaustaviti?

U taj čas stigle su vesti o pokolju u Ljumi, vesti u koje se ne može da veruje; iako su sušta istina, koje se teško mogu saslušati do kraja kada ih drugi priča, a još teže ispisati da ih drugi čita. Vama je poznato, družo uredniče, da nije jedna žena ili jedno dete izdahnuo od srpskoga noža ili kuršuma; nije zapaljena jedna arnautska kuća i nije se nad glavama jedne arnautske porodice uz strašan prasak skrhao progoreli krov kućni; kroz guste oblake dima nije se čuo jedan cvrkut dece na majčinoj sisi, poslednji cvrkut tih opasnih stvorova što, za ime boga, rovu protiv srpskih vlasti i dižu bunu! Ali u Ljumi uništeno je tim merama za nepuna dva sata celo jedno selo, selo bez seljana, bez ljudi, selo u kome su bile ostale samo žene sa

decom na krilu, devojke, bolesni i ostareli i deca svih uzrasta. Rečeno im je da slobodno ostanu kod kuća, jer, kada Arnauti zarobljene srpske vojnike razoružaju i puste, zašto da ne savetuju svojim ženama da slobodno ostanu kod kuće? Ali su se one uzaman molile, dižući decu uvis i govoreći: "Aman, komandare, šta smo mi krive? Kazujete li vi vašim ženama kada što radite?" (Radničke novine br. 223, 22. oktobar 1913. Dimitrije Tucović, Sabrana dela, Beograd 1980, knj. 7, str. 160–164.)

"Zavojevačko držanje Srbije prema arbanskom narodu pokazalo je kako se politikom unosi mržnja među narode." "Plotuni su poobarali žene koje su držale odojčad u naručju; pokraj mrtvih matera drala su se njihova dečica koja su slučajno bila pošteđena kuršuma; žene su se porađale od straha. Za dva sata potamanjeno je na 500 duša." "Crnogorska varvarstva u Krasnićima mogu dostojno stati pored varvarstva srpske vojske u Ljumi: isti metodi, ista bezobzirnost, ista krvožednost." "Arbanska sela iz kojih su ljudi blagovremeno izbegli, behu pretvorena u zgarišta. To behu u isto vreme varvarski krematorijumi u kojima je sagorelo stotinama živih žena i dece. I dokle su ustanici zarobljene srpske oficire i vojnike razoružavali i puštali, dotle srpska soldateska nije štedela ni njihovu decu, žene i bolesne..." "Mi smo izvršili pokušaj ubistva s predumišljanjem nad čitavom jednog nacijom. Na tom zločinačkom delu uhvaćeni smo i sprečeni. Sad imamo da ispaštamo kaznu. Ona je strašna: to je nepoverenje, pa čak i mržnja čitavog jednog naroda." (Dimitrije Tucović, Seobe)

Kada je Austrougarska 1912. godine zapretila ratom ukoliko se srpska vojska ne povuče sa područja Albanije, to se desilo upravo zbog zverstva koja je naša vojska činila nad Albancima, a što se danas sakriva od naše javnosti.

"Mi mislimo da je odluka o ultimatumu ubrzana, ako ne i izazvana, varvarskim držanjem naše vlade i naše vojne komande prema narodu u Albaniji. Podaci o radu srpske vojske užasni su. Tamo se pljačka, ara, pali, razorava, kolje, uništava sve u klici. I Austrija ultimatumom čini kraj ovom munjevitom i besomučnom uništavanju jedne nacije".

"Nije se mnogo čuditi grubim instinktima naše seljačke mase za čije se školovanje i civilizovanje ova država nikad nije brinula; ne treba se zgranjavati ni nad uskim i bednim političkim i duhovnim horizontom naših vojnih komandanata koji su vaspitani da hladnokrvno, zlikovačko ubijanje desetina i stotina Arbanasa, njihovih žena i njihove dece smatraju kao neki heroizam; ne treba se revoltirati ni zbog buržoaskog javnog mnjenja koje daje moralnu razrešnicu za sva ova zverstva, koje šta više izaziva apetit za uništavanje Arbanasa i njihovih porodica ... pošto parolu za takvo shvatanje i takvu politiku bacaju ljudi koji stoje na najvišoj društvenoj i političkoj visini u Srbiji." (Dušan Popović)

"Ono pozitivno stoje srpska vojska stvorila za albanski narod jeste jednodušan otpor i neprijateljstvo prema Srbiji. Osnovica na kojoj bi se mogli naći svi Arnauti jeste neprijateljstvo prema Srbiji. Fakt je žalostan, ali njegovom postojanju nisu krivi Arnauti".

"Oficirima je izdavana na potpis naredba u kojoj se ukoravaju za blagost, a kojom se naređuje nemilosrdnost i svirepost u postupanju sa stanovništvom".

"Na svim mestima gde se ose tila vlast i uprava srpske vojske stanovništvo je sačuvalo najgore uspomene na srpsku vojsku".

"Može se pomisliti šta sve mogu počinili ljudi koji su otvoreno izjavljivali, stupajući u komitske čete, da idu da se napljačkaju. Čovek se zgrozi kad sluša iz usta tih ljudi kako gotovo ravnodušno pričaju o klanju ljudi. Njega boli što su ti ljudi istog imena i iste narodnosti kao i on".

"Niko u višim vojnim komandama nije pomišljao kako će se odazvati postupanju vojske prema stanovništvu, kakvo će raspoloženje izazvati kod njega prema našoj vojsci, a po tom i prema srpskom narodu, u ime čije se to radi".

"Mi smo Arnautima ono što su nama bili Turci. Pitanje je vremena kada će se zaboraviti na naša dela: pitanje je naše državne politike da li će se moći ubrzati taj zaborav. Nama sada Turci nisu tako mrski kao prede, ali je prošlo 500 godina. Treba težiti da ne bude potrebno toliko vremena Arnautima da nas zaborave kao neprijatelje".

"Zašto nismo mi bili pomagači u stvaranju albanske države? Zašto nismo stvorili nama tako potrebno prijateljstvo sa zemljom koja nam može mnogo smetati i koja smetajući nama

ubija i sebe? Zašto naši vladajući krugovi ne misle da to prijateljstvo stvore ubuduće?" (Kosta Novaković)

"Politikom naše vlade stvorene su takve pogodbe i takvi uslovi da će se, možda, za dugi niz godina (i desetina godina!) obnavljati sukobi i nesreće između dva nesrećna naroda".

"Sa jednim treba biti načisto i sa jednim se treba izmiriti: na zapadu Balkanskog poluostrva postoji jedan narod koji oće da živi svojim slobodnim životom".

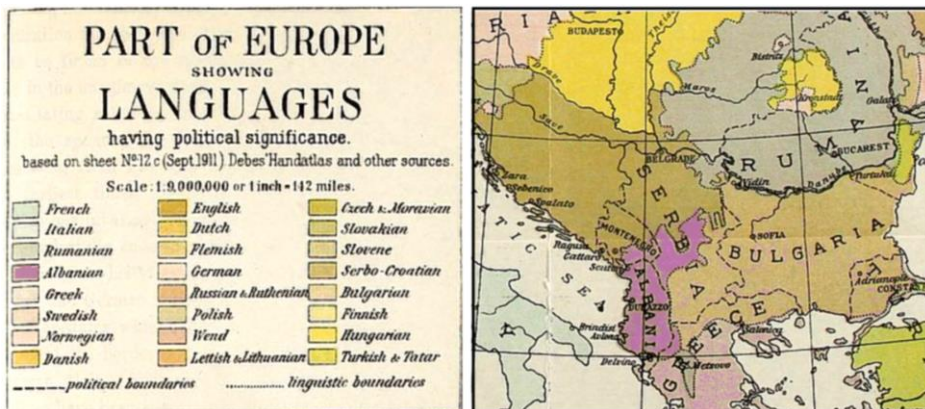
"Srbija je uputila svoju vojsku da izađe na Jadransko more sa željom da pokori albanski narod i da ga stavi u svoje ropstvo. Otišlo se tamo s puškom i topom, pa je ne samo vršeno ono što je suprotno časti jedne zemlje, koja je negda imala tradicije revolucije i oslobođenja, nego su stvorene pogodbe za trajno trenje. Mi ćemo neprekidno imati kubure i nesreće, ako se Srbija ne reši da izmeni svoju politiku." (Dragiša Lapčević)

Nakon pripajanja Kosova Srbiji, Albancima nisu poštovana nacionalna prava, pre svega pravo na školstvo na albanskom jeziku. Odmah su počele prisilne deportacije albanskog stanovništva. Prema dokumentima srpske diplomatije, od oktobra 1912. do avgusta 1914, iseljeno je 281.747 ljudi ne ubrajajući decu do šest godina, uglavnom u Tursku. Radi pospešivanja iseljavanja, "leteći odredi" vojske, policije i četnika mučili su i ubijali Albansko stanovništvo. Od 1918. do 1938. vojska je zapalila i uništila 320 albanskih sela. (Više o tome vidi u "Isterivanja Albanaca i kolonizacija Kosova II" - Istorijski institut u Prištini)

Istovremeno, vršena je planska kolonizacija Kosova Srbima i Crnogorcima, često na imanja raseljenih albanskih porodica. Između 1912 i 1941. godine, na Kosovo je naseljeno između 60.000 i 65.000 kolonista, uglavnom srpskog i crnogorskog porekla, da bi za vreme Drugog svetskog rata tu nepravdu ispravljali okupatori tako što su te koloniste prognali sa Kosova, a posle Drugog svetskog rata, komunistička vlast većini kolonista nije dozvolila povratak na Kosovo. Prema zvaničnom popisu Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca iz 1921. godine, teritorija tadašnjeg Kosova je imala 439.010 stanovnika. Prema religiji, muslimani: 329.502 (75%), pravoslavni: 93.203. Prema jeziku: Albanski: 288.907 (65.8%) Srpsko-hrvatski: 114.095 (26.0%) Dakle, godine 1912. na Kosovu, je živelo oko 611249 muslimana i manje od 114000 Srba.

Ako idemo dalje u prošlost, doći ćemo do saznanja da je priličan broj Albanaca naselio Kosovo 1878. godine.

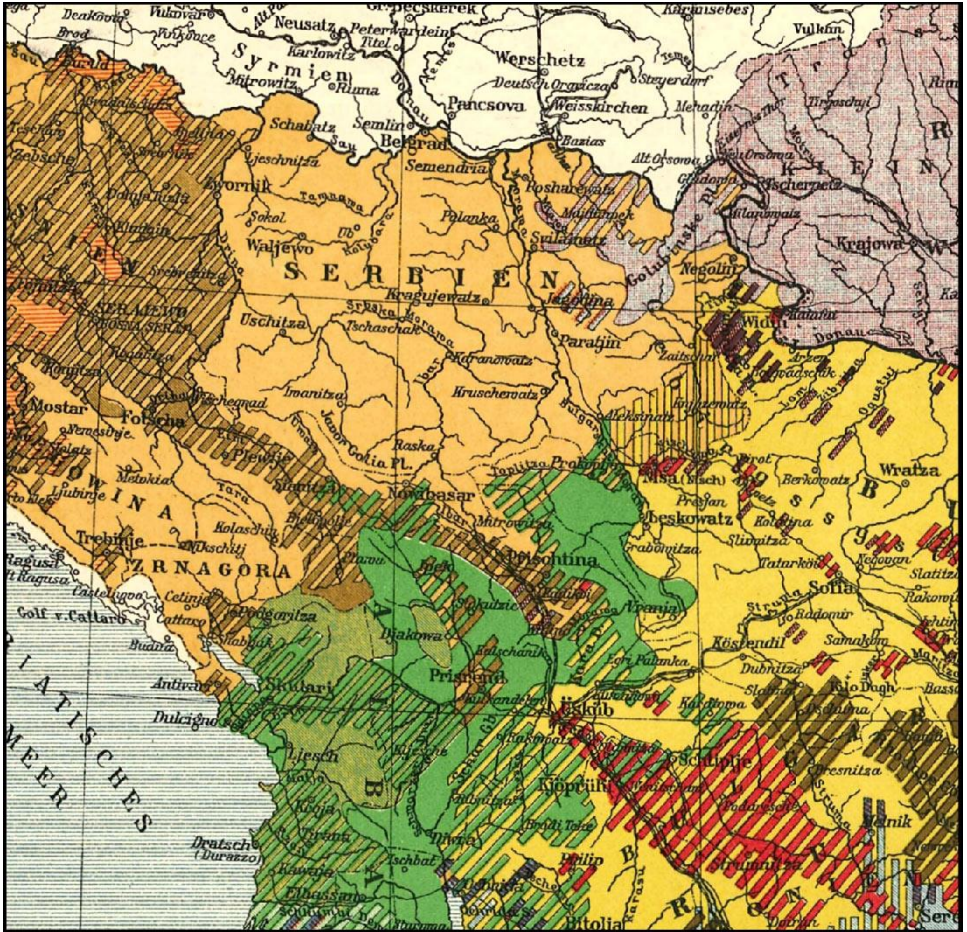
Naime, Albanci muslimani su sve do 1878. godine živeli na području Leskovca, Vranja, u Pešteru blizu Sjenice i u dolini južne Morave.

Vasa Čubrilović piše da su oblasti Prokuplja, Kuršumlije i Leskovca, sve do Niša, nazivane "Toplički Arnavutluk". (Vasa Čubrilović, Politički uzroci na Balkanu od 1860-1880, 1930, str. 43.)

Nakon završetka rata i priznavanja nezavisnosti Kneževine Srbije 1878. godine, članovima 35 i 39 Berlinskog ugovora je jasno istaknuto da u novopripojenim krajevima muslimani i hrišćani treba da uživaju jednaka građanska i politička prava i slobodno raspoložu svojom imovinom. Međutim, u Srbiji dolazi do masovnih prisilnih iseljenja muslimanskog stanovništva iz novopripojenih krajeva (prvenstveno iz Topličkog okruga, nekada naseljenog Albancima) i spaljivanja albanskih sela i gradskih četvrti. Poverenik na srpskoj granici, Englez Džon Ros zabeležio je sledeće:

"Gotovo svo stanovništvo zapadnog dela Niškog sandžaka, koji je predat Srbiji, bili su Albanci muslimanske veroispovesti ... Svi oni su izbegli u Kosovski vilajet, napuštajući čitavu zemlju." (Nikola P. Ilić, Vojne operacije srpske vojske za oslobođenje Leskovca od Turaka 1877 godine.)

Farben Erklärung:

Serbo-Kroaten	Bulgaren		Hellenen		Schipetaren
Griechisch orthodoxe Serben	Serbo Bulgaren.	Schumalisch orthodoxe Bulgaren.	Graeco Bulgaren.	Orthodoxe Griechen	Griechisch orthodoxe Albanesen.
Lutherisch-katholische Serbo-Kroaten		Katholische Bulgaren.			Katholische Albanesen.
Mohamedan. Serbo-Kroaten (Banische Türken)		Mohamedanische Bulgaren (Pohaken)		Mohamedanische Griechen	Mohamedanische Albanesen.

ETHNOGRAPHISCHE KARTE

der
EUROPÄISCHEN TÜRKEI

und ihrer Dependenzien

zu Anfang des Jahres 1877

von

CARL SAX

k. u. k. österreichisch-ungarischer Consul in Adrianopel.

Srpski autori navode da oko 30.000 do 40.000 izbeglih i prognanih Albanaca iz Kneževine Srbije prelazi u Otomansko carstvo, gde se naseljavaju uglavnom na području Kosovskog vilajeta. Albanski autori procenjuju broj Albanaca izbeglih u Kosovskih vilajet 1878. godine na oko 60.000. Engleski konzul Geuld je razgovarao sa gradonačelnikom Prištine, koji se žalio na nevolje sa izbeglicama iz Niša, Leskovca i drugih gradova, navodeći da ih je oko 90,000-100,000 izbeglo u Prištinu.

Zbog nepoštovanja Berlinskog ugovora Albanci su uputili diplomatskim predstavnicima velikih sila peticiju u kojoj se kaže:

"...Situacija je teška u svim aspektima života. Izgubili smo sve što smo imali... Srpska vlada se ne pridržava Berlinskog ugovora; konfiskovala je našu imovinu, oduzela nam je svu živinu, letinu i ostalo, stoga pitamo velike sile da se umešaju u zaštitu naše imovine."

Ova politika "čišćenja" novooslobođenih krajeva naišla je na opoziciju u Srbiji, čak i u vojnim krugovima. Mnogi srpski autori (Hadži-Vasiljević, Milićević, Spasić, Bogdanović, itd.) su pisali protiv progona Albanaca i mera koje su protiv njih preduzete. Protiv iseljavanja Albanaca se usprotivio i komandant Šumadijskog kora, general Jovan Belimarković, koji je izjavio da su Albanci "dobri i radni ljudi", te da ih on ni po cenu ostavke neće iseljavati. On se takođe pozivao na proklamacije u kojima je Albancima bila data reč da ih srpske vlasti neće dirati.

Belimarkovića su podržali i neki drugi komandanti. (J. Hadži-Vasiljević, Arban. liga, 1-2, 11-14.)

Ako bismo otišli dalje u prošlost, došli bismo do ključnog momenta za sudbinu Kosova, i uopšte sudbinu srpskog naroda, a to je godina 1689. Do te godine naš narod je bio većinsko stanovništvo na Kosovu, ali sa značajnom albanskom manjinom na području zapadnog Kosova. Do te godine zahvaljujući svojoj pravoslavnoj veri srpski narod je uživao povlašćen položaj u turskoj carevini, jer je carigradski patrijarh, u duhu poštovanja vlasti, prineo turskom sultanu po turskom osvajanju Carigrada one iste darove koje je davao pre toga vizantijskom caru. Pećka patrijaršija se prostirala dalje od Budima.

Pravoslavna crkva je imala tolika prava da su ih naši sveštenici zloupotrebljavali za svoje sebične interese. Čak su tražili od katolika u Bosni da im plaćaju danak, pa su pisma upućena papi i sultanu tražila da se zaštite njihova prava:

"U isto vreme, 1661/62. godine stizale su tužbe u Zagreb i na druge strane protiv pravoslavnih vladika, koje su tražile da im se katolici podlože. U Bosni su morali da plate patrijarhu 5000 imperijala; slično su ih pritezali i u Turskoj Slavoniji. Na sporu u Sarajevu, gde je Patrijarhu pozlilo, fratri su pobedili 1669 godine, ali ih je to stalo sedam tovara aspri. Godine 1675 tužili su se katolici i na Porti na postupke pećkog patrijarha i

njegovih vladika u Bosni i Hercegovini, koji su im ne samo tražili novac, nego ih još naterivali da čitaju jevanđelje po njihovom obredu." (Vladimir Čorović, Istorija Srba II, 190)

Međutim, godine 1689. kada je Austrijska vojska krenula na jug, srpski patrijarh Arsenije Čarnojević III pozvao je Srbe da ustanu protiv Turaka i pređu na stranu Austrijanaca. Ta nenadahnuta odluka je imala katastrofalne posledice po srpski narod jer je on učestvovao u spaljivanju Skoplja i drugih naselja gde su živeli Turci i Albanci.

Katolički sveštenici su podsticali i Albance koji su živeli na Kosovu da ustanu protiv Turaka. Albanski nadbiskup Pjeter Bogdani je uspešno mobilisao 6000 Albanaca katolika i muslimana u rat protiv Turaka, ali će i oni zajedno sa Srbima pretrpeti težak poraz.

Srpski monah Atanasije Daskal (XVII vek) opisuje prethodno blagostanje Srba pod Turcima:

"I opet za drugih sto godina Srpskim zemljama je pod turskom vlašću bila. I opet su se ljudi umnožili i obogatili, danak neveliki Turci su uzimali, manastiri su bez oskudice bili i ljudi hrišćani dovoljno su davali milostinju crkvama i manastirima."

A zatim, opisuje kako su u austrijsko-turskom ratu Srbi prešli na stranu Austrijanaca, i kako su zajedno sa Nemcima spalili Skoplje:

"I mnogoljudni grad Skoplje Nemci i Srbi popališe i razoriše."

Skoplje se dva veka nije moglo oporaviti od te tragedije. Sa 60.000 stanovnika broj stanovnika se nakon požara smanjio na 10.000.

Uz pomoć krimskih Tatara Turci su krenuli u uspešnu kontraofanzivu, pa je usledilo veliko stradanje srpskog naroda, spaljivanje srpskih gradova i velika seoba Srba. Kada su Austrijanci ubrzo doživeli poraz, i krenuli da se povlače, zajedno sa njima je krenulo i srpsko stanovništvo, pa je tada sa patrijarhom u Austriju prešlo između 100.000 i 185.000 Srba, ali samo deo te populacije su činili Srbi sa Kosova. Jedan deo Srba je ostao i uskoro postao manjina jer su se u opustošena naselja i kuće naseljavali vremenom Albanci.

U opisu tog stradanja monah Atanasije vidi viši smisao zašto je Bog to sve dozvolio:

"I tako kroz deset godina od tog žestokog boja, mnogoplodna i izobilna i mnogonarodna Srpska zemlja sve zapuste. I gradovi svi i sela sva zapusteše. I manastiri veliki carski i crkve krasne živopisane zlatom zapuštene. A žrtvenici i oltari sveti gde se prinosila beskrvna žrtva – tamo se sada zveri divlje i nečiste plode. Tako, kada je Bog dozvolio zbog grehova naših [stradanje], pogibosmo za bezakonje naše kao drevni Izrailj. Ali, ovo da kažem sa Davidom: "Ako ćeš na bezakonje gledati, Gospode, ko će ostati, Gospode?" (Psalmi 129, 3). O ovome nemam šta drugo govoriti, samo ime Gospodnje neka je blagosloveno od sada i do veka. Kako zažele Gospod, tako i

učini. I opet – ako dobra primismo od ruke Gospodnje, zar nećemo zla primiti?! I tako Gospod sve tri one napasti, – od kojih je David samo jednu na grad svoj primio, – u sadašnje vreme pustio je na Srpsku zemlju: prvo, pomor, zatim mač i pomor zajedno, i ropstvo pasije i meso ljudi mrtvih koji su umrli od gladi. Sve je ovo bilo u moje dane i oči moje videše. Ležahu leševi pomrlih ljudi srpskih po svim ulicama velikoga Beograda. I po svim poljima njegovim i na svim putevima njegovim ležahu mrtvi i ne bejaše nikoga da ih pokopa. A koji su živi hodali – na njima ne bejaše ni izgleda ni lepote ljudske, već bejahu pocrneli od gladi i lica su im bila kao lica etiopska. I tako skončaše i ne ostade deseti deo ljudi. A oni koji su ostali, izbegoš e iz svoje zemlje i ostaviše je svu pustu. Oni žive oko Budima, grada ugarskoga, pošto su sav taj kraj osvojili Turci. I sada žive u njemu Srbi, koji su ostali, priznaju vlast cesara i vojuju protiv Turaka od sve svoje volje do ovoga dana. Slušajte, voljeni, da vam kažem kakva znamenja i strahovanja bejahu tada. Tih dana javiše se najpre sa nebesa mnoga znamenja, a zatim zemljotres, u vazduhu promena i među ljudima mnoga pometnja i negodovanja i glad. Mnogi su govorili i ovo – da se približio dan velikog suda Božijega. Bežali su ljudi od grada do grada i bejaše krvoproliće veliko. ... I osta sva Srbija pusta kada je tako Bog dopustio zbog grehova naših." (Atanasije Daskal)

Kada je 1737. godine izbio novi austro-turski rat, novi patrijarh Arsenije IV je opet pozvao narod da se opet stavi na stranu Austrije, pa su mnogi Srbi i arbanaški Klimenti stali na stranu Austrije.

Ali, kao i u slučaju njegovog prethodnika, Austrija ubrzo doživljava poraz i Arsenije IV predvodi drugu veliku seobu Srba na sever, u Ugarsku. Klementi se naseljavaju u Šumadiji (ispod planine Rudnik i ispod Avale) i u Sremu (u Nikince i Hrtkovce). No, samo mali broj ukupnih imigranata je uspeo da prebегne. Vuk Karadžić u svojim zapisima beleži da mnogo više onih koji su krenuli pobijeno (oko 80,000 ljudi), no što je stiglo do Austrije:

"Godine 1737 patrijar Arsenije IV Joanović na pozivanje cesara Karla VI. podigne opet narod Srpski da bježi u Mađarsku, no Turci opazivši zarana, više naroda pobiju i porobe, nego što s njim prebjegne na ovu stranu (sam je patrijarh kazivao, da je u Karlovcima snio uoči božića, kako je Bog od njega iskao odgovor za 80,000 duša, koje su njega radi izginule!)." (Vuk Karadžić, Opisanije naroda - Pregled stare istorije)

I tako su se u opustošena područja Kosova i istočne Srbije naselili Albanci. Naši preci nisu bili toliko nacionalno gordi da bi ostali na Kosovu da ga brane svojim životima. Oni nisu smatrali da je seoba Srba pod Čarnojevićem izdajstvo zemlje i nacionalni kukavičluk. Ona je pre svega bila razuman izraz prave ljubavi prema naciji, jedina razumna alternativa posle izdaje prema Turcima i osvete koja je sledila.

Ako su se Srbi tada odrekli Kosova, i ustupili ga drugima, kakvog ima smisla da se mi za njega danas borimo? Nikakvi razumni motivi nas na to ne mogu navoditi osim nacionalne gordosti!

Miloš Bogdanović
mishabogdanovic@gmail.com

+++++

U vreme NATO bombardovanja pokojna glumica Sonja Savić je pokušala da jedan moj tekst o Kosovu i NATO bombardovanju pročita na lokalnim radio i TV medijima, ali bezuspešno, pa smo kod mene u stanu snimili čitanje tog teksta koji smo zatim tada u maju 1999. objavili na internetu, a u martu 2009. sam grafički uredio taj audio snimak i objavio na sledećoj youtube adresi:

<https://youtu.be/XweSmuPxVkk>

+++++

Izabrani odgovori na replike na ovaj tekst:

"A moje drugo "krucijalno" pitanje je: Šta Amerikanci traže na ovom našem malom prostoru ? Znaju li oni gde je njihova kuća ? Pogledajte globus !!!!!"

Uvek u svetu slabiji traže podršku jačega. Unutar države tako se formira politička moć kojom vlast obezbeđuje građansku sigurnost. Kada tebi neko ugrožava tvoja prava, onda zoveš policiju. Bez policije bi nastala anarhija.

A šta da radiš ako samo rukovodstvo i policija, ugrožava tvoja prava?

Pa onda se obraćaš stranoj vlasti, očekujući da ona tvoja prava osigura,

Tako je Amerika postala moćna sila.

Kao što državna vlast i policija žive od ljudskih nestašluka, tako to radi i Amerika.

Da nije bilo straha od Zapada, od kada su uspostavljeni odnosi sa Amerikom za vreme komunizma, zločini u ubijanju političkih neistomišljenika bi se i dalje nastavili.

Mi zbog svoje gordosti ne možemo na sastanku kućnog saveta da se složimo, a vreme rata i anarhije koristimo za raščišćavanje sukoba koje nismo mogli u vreme mira da sprovedemo do kraja u obliku zločina.

Da nije bilo intervencije Zapada devedesetih, ovde bi se ljudi i dalje međusobno ubijali na nacionalnoj, verskoj i političkoj osnovi.

Ovde do pre petnaestak godina pešak nije imao ispoštovano pravo da pređe preko pešačkog prelaza pre automobila, jer je vladalo pravo jačega. Toliko naš čovek ima malo poštovanja prema drugom čoveku, da elementarno pravo pešaka da ima prednost u prelazu preko ulice nije bilo poštovano dok Zapad nije pritisnuo našu vlast da takva prava moraju da se poštuju. Da nema kontrole i pritiska od strane Zapada, ovde bi vladala korupcija i mito, a ideološki i verski neprijatelji bi se nalazili po zatvorima ili bi bili likvidirani kako je uvek i bivalo kada nije bilo nikoga sa strane da nas kontroliše. Onda kada propadne Zapad, propašćemo i mi i ceo svet.

Amerika je prorečena u Svetom pismu (Jovanovom Otkrivenju) kao zver koja ima rogove kao jagnje, što znači da ona živi od naših ludosti.

Šta da radiš ako ona čini krivo?

Ima vlast koja je i nad njom. Pa treba onda Bogu da se moliš da te sačuva od Amerike, a Bog će to učiniti tek prilikom Drugog Hristovog dolaska.

Dotle, najbolje da se ponašaš kao kada su Jevreji bili u vavilonskom ili rimskom ropstvu i kada su im proroci i sam Isus Hristos govorili da treba da pokažu da su pobedili svoju gordost i uobraženost:

"Čuli ste da je rečeno: »Oko za oko i zub za zub«. A ja vam kažem da se ne protivite zlu; nego ako te ko udari po tvom desnom obrazu, okreni mu i drugi; i onome koji hoće da se

parniči s tobom i da ti uzme haljinu, podaj mu i ogrtač; i ko te potera jednu milju, idi sa njim dve. Koji ište u tebe, podaj mu; i koji hoće da mu uzajmiš, ne odreci mu. Čuli ste da je kazano: Ljubi bližnjeg svog, i mrzi na neprijatelja svog. A ja vam kažem: ljubite neprijatelje svoje, blagosiljajte one koji vas kunu, činite dobro onima koji na vas mrze i molite se Bogu za one koji vas gone; Da budete sinovi Oca svog koji je na nebesima; jer On zapovedi svom suncu, te obasjava i zle i dobre, i daje dažd pravednima i nepravednima. Jer ako ljubite one koji vas ljube, kakvu platu imate? Ne čine li to i carinici? I ako Boga nazivate samo svojoj braći, šta odviše činite? Ne čine li tako i neznabošci? Budite vi dakle savršeni, kao što je savršen Otac vaš nebeski." (Matej 5,38-48)

"Savijte vrat svoj pod jaram cara vavilonskog i služite njemu i narodu njegovom, pa ćete ostati živi. Zašto da poginete ti i narod tvoj od mača i od gladi i od pomora, kako reče Gospod za narod koji ne bi služio caru vavilonskom? Ne slušajte, dakle, šta govore proroci koji vam kažu i vele: Nećete služiti caru vavilonskom, jer vam oni prorokuju laž. ... I tražite dobro gradu, u koji vas preselih, i molite se za nj Gospodu, jer u dobru njegovom biće vama dobro." (Jeremija 27:12-14; 29,7)

Oni koji su poslušali glas lažnih proroka i ustali protiv vavilonskog cara, izginuli su, a koji su poslušali proroka i molili se za cara, živeli su. Koliko puta je naš narod poslušao laskave pozive svojih lažnih proroka u vidu političara, narodnih vođa i patrijaraha i zato strašno posle zažalio?

“Proroci tvoji prorokovaše ti laž i bezumlje, i ne otkrivaše bezakonja tvojega da bi odvratili ropstvo tvoje, nego ti kazivaše utvare lažne i koje će te prognati.” (Plač Jeremijin 2,14)

"A što je bitno da ovde proživimo što duže u patnji kad kako kažete ima posle "života"?"

Zašto u patnji? Samo gorde osobe ne mogu da podnesu autoritete iznad sebe. Krotku osobu ne možeš ničim da poniziš i da joj uništiš dostojanstvo, dok gorda osoba, samo takni u nju, i odmah će izgubiti dostojanstvo i delovati jadno i uvređeno.

"A ako je već život ovde važan (a mislim da je jedini), zašto Bog dozvoljava nepravdu i paklenu patnju Nevinima?"

Dozvoljava da bi nevinini kroz svoju reakciju shvatili da uopšte nisu tako nevinini kako sebe zavaravaju da jesu, jer nevolja provocira ljude da spolja pokažu kakvi su zaista u duši i da se sete da kako su druge kinjili nepravdom da sada i sami treba to da okuse.

"NATO pakt je najveća teroristička organizacija vremena u kome živimo."

Ne verujem da su najveći teroristi. Mogli su da nas za vreme NATO bombardovanja unište za jedan dan da su hteli. Ali, oni su za tri nepuna meseca rata nama naneli gubitke od svega oko dve i po hiljade ljudi. Da su teroristi, mogli bi savremenim naoružanjem da nas unište trenutno i potpuno.

"Nisu Srbi nimalo nevini u svemu tome. Ipak, optuživati samo Srbe za sve ovo što se danas događa je u najmanju ruku bolesno i netačno."

Slažem se, mogao sam da se bavim njihovom krivicom, da iznosim detalje kako su vadili organe živim Srbima da bi tim prodajom tih organa finansirali svoju borbu za oslobođenje, i raznorazna druga zla posle 1999. godine.

Ali time bih potpuno eliminisao svrhu svoje analize, a to je preispitivanje naše sopstvene odgovornosti za ovo što se do sada dešavalo.

U čije pokajanje bi ti pre poverovao?

U pokajanje kriminalca koji priznaje zlo koje je učinio, preuzima na sebe svu odgovornost za svoj zločin, i kaje se za njega, ne opravdavajući ga nikakvim okolnostima.

Ili bi poverovao u pokajanje osobe koja izgovara svoj zločin krivicom druge strane, takođe uveravajući sudiju da nije kriv, jer ima drugih zločinaca koji za svoj zločin nisu osuđeni.

Da li osoba koja preispituje svoje postupke pokazuje čistu savest ako se neprestano bavi tuđim lošim postupcima, pravdajući svoje loše postupke gorim primerima svog protivnika?

Ne pokazuje li ona time da je za svoj uzor uzela karakter onoga protiv koga se bori?

Prosvećena osoba se bavim onim što je uzvišenije od nje, i u tom svetlu preispituje svoje grehe i za njih se kaje, da bi tako napredovala, dok se neprosvećena osoba, zbog svoje nečiste savesti, bavi tuđim zlom, da bi opravdala sopstveno zlo kao sasvim ispravno i normalno.

Dakle, ne pada mi na pamet da trujem srca svojih prijatelja primerima tuđeg zla, jer je ono otrov za sopstveni duh, izgovor za ponavljanje njegovog zla i umirenje za sopstvenu savest.

Mi treba da preispitujemo svoja zla, jer do nas stoje da ih ispravimo. Suština svakog ispravnog duhovnog života je neprestana svakodnevna borba protiv sebe i svojih greha, kroz pokoravanje duhu nesebične ljubavi i dobrote. Lepo je zapazio ruski mislioc Solovjov sledeće:

“Zaista, ako je za nas reč Božija istinitija od svih ljudskih ocena i ako nam je delo Carstva Božijeg bliže od svih zemaljskih interesa, onda je put pomirenja s našim istorijskim neprijateljima pred nama otvoren. I nećemo pitati: hoće li naši neprijatelji prihvatiti taj mir s nama, kako će oni reagovati i šta će nam odgovoriti? Tuđa savest nama je nepoznata, i tuđi postupci nisu u našoj vlasti. Nije u našoj vlasti da se drugi lepo odnose prema nama, ali je u našoj vlasti da budemo dostojni takvog odnosa. Mi ne smemo razmišljati o tome šta će nam drugi reći, već o tome šta ćemo mi reći svetu.” (V. Solovjov “Svetlost sa Istoka” izbor iz dela, str. 92, Logos Ortodos, Bg. 1995.)

"Zaista mi nije jasno kako možeš da budeš toliki licemer, pozivaš se na zakon Božiji, a u stvari podržavaš najveće bezakonike sadašnjice, NATO pakt na čelu sa Amerikancima. Gutaš kamilu a cediš komarca."

Amerika jeste u Bibliji prorečena zver koja ima rogove kao jagnje, ali kao i svaka totalitarna vlast, ona parazitira na ljudskoj zloći. Čini zlo bilo kome, i ona će se pojaviti kao svetski policajac jer si joj ti dao izgovor i razlog da postoji. Kao što je Biblija prorekla, ona će biti vrhovni vladar ovoga sveta, sve do Isusovog dolaska. Ako hoćeš da se boriš protiv zveri, da oboriš njenu moć, moraš u srcu postati gori od nje, jer ćeš morati da koristiš gore metode od onih koje ona već koristi da bi održala moć. U tom slučaju, pošto si gori od nje, kreneš li u rat protiv nje, završićeš onako kako su završili jevrejski zeloti, pobunjenici protiv rimske okupacije Izrailja pre dve hiljade godina. Ili ćeš završiti kao odmetnici od vavilonskog cara pre dve i po hiljade godina.

Preispitaj sebe zaista. Da živiš u vreme Isusa Hrista, da li bi se pridružio zelotima u borbi protiv Rimljana? Da li bi pre tražio da se oslobodi "izdajica" Isus ili baraba vođa otpora protiv rimskog okupatora? Ili bi se možda pridružio farisejima u optužbi da je bolje da jedan čovek propadne, nego čitav Izrailj zbog njega, jer su Jevreji Isusa smatrali izdajnikom jevrejskog naroda? Oni su bili uvereni da Isus radio na propasti izrailjskog naroda. Jevrejski prvosveštenik je izjavio:

"I ne mislite da je nama bolje da jedan čovek umre za narod, negoli da narod sav propadne. " (Jovan 11,50-53)

Zašto je to izjavio?

Zapazi kakav je Isus imao odnos prema iskvarenoj i represivnoj rimskoj sili i okupaciji Jevreja pod njom, te svakodnevnim nepravdama kojima su Jevreji od Rimljana bili izloženi:

"Čuli ste da je kazano: Oko za oko, i zub za zub. A ja vam kažem da se ne branite oda zla, nego ako te ko udari po desnom tvom obrazu, obrni mu i drugi; I koji hoće da se sudi s tobom i košulju tvoju da uzme, podaj mu i haljinu. I ako te potera ko jedan sat, idi s njime dva. Koji ište u tebe, podaj mu; i koji hoće da mu uzajmiš, ne odreci mu. Čuli ste da je kazano: Ljubi bližnjeg svog, i mrzi na neprijatelja svog. A ja vam kažem: ljubite neprijatelje svoje, blagosiljajte one koji vas kunu, činite dobro onima koji na vas mrze i molite se Bogu za one koji vas gone; Da budete sinovi Oca svog koji je na nebesima; jer On zapovedi svom suncu, te obasjava i zle i dobre, i daje dažd pravednima i nepravednima. Jer ako ljubite one koji vas ljube, kakvu platu imate? Ne čine li to i carinici? I ako Boga nazivate samo svojoj braći, šta odviše činite? Ne čine li tako i neznabošci?" (Matej 5,38-47)

Naravno, lako je iz ove pozicije umišljati da bismo u Isusovo vreme bili na Njegovoj strani, no, kada bi Isus danas došao, i da smo mi pod okupacijom kakvog iskvarenog represivnog režima, pitanje je da li bismo Isusove reči shvatili dobronamerno ili kao nacionalno izdajstvo.

A zamislimo da živimo kao Jevreji preseljeni u vavilonsko ropstvo, i da slušamo laskava obećanja lažnih proroka da je došao čas našeg oslobođenja. A onda dolazi pravi prorok Božji i govori nam sledeće:

"Savijte vrat svoj pod jaram cara vavilonskog i služite njemu i narodu njegovom, pa ćete ostati živi. Zašto da poginete ti i narod tvoj od mača i od gladi i od pomora, kako reče Gospod za narod koji ne bi služio caru vavilonskom? Ne slušajte, dakle, šta govore proroci koji vam kažu i vele: Nećete služiti caru vavilonskom, jer vam oni prorokuju laž. ... I tražite dobro gradu, u koji vas preselih, i molite se za nj Gospodu, jer u dobru njegovom biće vama dobro." (Jeremija 27:12-14; 29,7)

Oni koji su poslušali glas lažnih proroka i ustali protiv vavilonskog cara, izginuli su, a koji su poslušali proroka i molili se za cara, živeli su. Koliko puta je naš narod poslušao laskave pozive svojih lažnih proroka u vidu političara, narodnih vođa i patrijaraha i zato strašno posle zažalio?

"Proroci tvoji prorokovaše ti laž i bezumlje, i ne otkrivaše bezakonja tvojega da bi odvratili ropstvo tvoje, nego ti kazivaše utvare lažne i koje će te prognati." (Plač Jeremijin 2,14)

"Branićemo svoju čast i dostojanstvo a prvo treba iz vlastitih redova očistiti"

Da su naši iz sopstvenih redova uklonili sve one koji su činili zločine nad pripadnicima druge nacije, ne bi druga nacija osećala odgovornost da se sveti, uzimajući u svoje ruke ono što

je naša odgovornost. Našom ravnodušnošću prema zlu u sopstvenim redovima smo pokazali da je naša borba protiv tuđeg zla licemerna i da od neprijatelja ni u čemu nismo gori. Kako nismo sami kažnjavali svoje zločince, druga strana je krenula u odmazde da to sama učini.

Dok ne dođe do opšteg narodnog pokajanja, bićemo i dalje pod prokletstvom kao što je bio Izrailj u ovom slučaju:

GLAVA 21

I bi glad za vremena Davidovog tri godine zaredom. I David potraži lice Gospodnje; a Gospod mu reče: To je sa Saula i s doma njegovog krvničkog, što pogubi Gavaonjane.

21:2 Tada car sazva Gavaonjane i govori im. A Gavaonjani ne behu od sinova Izrailjevih, nego ostatak od Amoreja, kojima se behu zakleli sinovi Izrailjevi, ali Saul gledaše da ih pobije revnujući za sinove Izrailjeve i Judine.

21:3 I reče David Gavaonjanima: Šta da vam učinim i čim da vas namirim, da blagoslovite dostojanje Gospodnje?

21:4 A Gavaonjani mu rekoše: Ne tražimo ni srebra ni zlata od Saula ili od doma njegovog, niti da se ko pogubi u Izrailju. A on reče: Šta dakle velite da vam učinim?

21:5 Tada rekoše caru: Ko nas je potro i radio da nas istrebi, da nas ne bude nigde u međama Izrailjevim,

(...)

21:14 I pogreboše ih s kostima Saulovim i Jonatana sina njegovog u zemlji Venijaminovoj u Sili, u grobu Kisa oca

njegovog, i učiniše sve kako zapovedi car. Tako se posle toga umilostivi Gospod zemlji.

* * *

KRITIKA PLEMENSKE SVESTI BALKANSKOG ČOVEKA

Za vreme rata devedesetih, mnogi zločini nad civilnim stanovništvom i nad zarobljenim vojnicima učinjeni su u ime srpskog naroda, dakle, u moje i u tvoje ime. Ti zločini ne samo da nisu sprečavani od strane srpskih vlasti, niti su njihovi vinovnici pozivani na odgovornost, već su često činjeni po nalogu našeg političkog rukovodstva u Republici Srpskoj. Kada su odgovorni za te zločine konačno izašli na međunarodni sud pravde i kada su proglašeni krivima, našao se priličan broj pripadnika našeg naroda koji te presude nije hteo da prizna kao pravedne.

Iako je haški tužilac Serž Bramerc izjavio povodom presude Radovanu Karadžiću za zločine u Bosni: "Karadžićeva krivica je njegova lična, a ne srpskog naroda!" znatan deo našeg naroda, iako nije učestvovao u ratu devedesetih, osetio se lično prozvanim izrečenom kaznom, pa je kao i u ranijim slučajevima tako i sada ustao u odbranu haškog osuđenika. Odmah smo u štampi, povodom presude Radovanu Karadžiću, videli izraze protesta protiv njegove presude kao nepravedne.

Kako je moguće da posle više od dve decenije od pomenutih zločina, priličan deo javnog mnjenja našeg naroda, i dalje staje

u odbranu ratnih zločinaca, proglašavajući ih nacionalnim junacima, iako je njihova odgovornost za zločine neosporno utvrđena?! Primeri streljanja zarobljenika, koji su još bili deca, prikazivani su na TV-u i na internet medijima, pa opet, pitanje odgovornosti, u javnom mnjenju našeg naroda, kao da ne postoji.

Saosećanje sa osuđenim ratnim zločincima podseća nas na činjenicu da ti zločini ne bi ni mogli biti učinjeni da još tada nisu nailazili na prećutno odobravanje našeg javnog mnjenja. Zato to isto javno mnjenje, posle više od dve decenije od učinjenih zločina, i dalje svoje nacionalne zločince predstavlja kao nacionalne junake.

Kako je to moguće da masovno činjeni zločini, i dalje ostaju bez osude? Zar pljačka, silovanje i ubistvo, nisu gresi u svesti naroda koji sebe naziva hrišćanskim narodom?!

Po Svetom pismu, naše načelo jeste ljubav prema neprijatelju, krotost i poniznost i prema nepravednima, dok ako ljubimo samo one koji nas ljube, po Isusovim rečima, mi se ne razlikujemo od neznabožaca. Ili su haški osuđenici svoje zločine činili u ime naše nacije bez naše dozvole, jer mi smo hrišćanski narod, a ne neznabožački, ili su svoje zločine činili zaista ispravno u naše ime, ali u tom slučaju, naše pozivanje na Isusa Hrista i Jevanđelje, jeste lažno i licemerno, jer mi nismo hrišćanski narod, već neznabožački, koji ljubi samo onoga ko njega ljubi, a ne i svoje neprijatelje.

Sveto pismo zastupa apsolutne moralne vrednosti: "Ne gledajte ko je ko kad sudite, nego pravedan sud sudite." (Jovan 7, 24) Krađa i ubistvo kao gresi jesu loši sami po sebi, bez obzira prema kome su ispoljeni. Ta biblijska načela pravde i poštovanja svakog čoveka izvukla su civilizaciju Zapada iz tame srednjeg veka:

"Univerzalistički egalitarizam, od kojeg su potekli ideali slobode i kolektivni život u solidarnosti, autonomno vođenje života i emancipacija, individualna moralnost savesti, ljudska prava i demokratija, jesu direktno nasleđe Judejske etike pravde i Hrišćanske etike ljubavi. ... Do danas, ne postoji alternativa tome." (Jirgen Habermas)

Zahvaljujući biblijskim vrednostima, zapadne zemlje su ostvarile takav nivo sloboda i zaštite prava, da su postale veći izvor građanske sigurnosti različitih imigranata nego što je oni imaju u njihovim otadžbinama. Da strana intervencija nije donela mir i pravo na Balkan devedesetih, ovde bi još uvek besneo građanski rat. No, pogledajmo kakvi su naši izvorni moralni principi. Pljačkanje pripadnika druge vere je čak bilo legalizovano crnogorskim zakonicima sve do 1855. godine kada je zabranjeno jer je Crna Gora morala da dobije međunarodno priznanje svoje državnosti. Vasojevički Zakon iz 1830. godine je tvrdio u 9. tački: "Ko tursko ukrade, da mu je alal (blagosloveno)." Englez Robert Liton, koji je 1861. godine objavio zbirku srpskih narodnih pesama na engleskom jeziku, opisuje karakter naše epike rečima koje zapravo predstavljaju opis plemenske svesti:

"Tužno je posmatrati demoralizaciju naroda u njegovoj poeziji. Ona uzdiže u nebo kao opštu vrlinu izdaju prema zajedničkom neprijatelju; pogrešno shvata da je podvala strategija, laganje finoća, surovost odlikovanje, i dopušta u karakteru jednog heroja svaki drugi greh sem greha fizičkog kukavičluka." (V.D. Karakterologija Jugoslovena, str. 546)

Dakle, apsolutni kriterijumi dobra i zla kod nas ne postoje već nam se nameću od spolja kao atak na naše prirodno stanje stvari. Na pitanje "Šta je za vas zlo?" poglavica afričkog plemena odgovara: "Zlo je kada nas susedno pleme napadne i opljačka!" A na pitanje "Šta je za vas dobro?" on odgovara: "Kada to isto mi uradimo njima!" I kod nas, važnije je za koga si, nego kakav si. Nije važnije pitanje da li si pokrao ili ubio, od toga koga si pokrao ili ubio. Temelj odricanja od apsolutnih moralnih vrednosti jeste nepobedeno ropstvo sopstvenoj ponositosti i sujeti. Kako je zbog svoje sujete zavisna od toga šta će drugi o njoj da misli, sujetna osoba je sklona da žrtvuje načela poštenja i pravičnosti da bi zadržala odobravanje zajednice. Ako pođemo od poznatog prepisivanja na ispitima, pa preko rođaćkih veza, stići ćemo do zločina protiv čovečnosti učinjenih u ime vere i nacije. Dok prepisivanje na času ima pokriće pred savešću prijatelja, zločini učinjeni u ime vere i nacije imaju pokriće pred savešću čitave zajednice.

Izopačava se predstava o pravom prijateljstvu i pravičnosti, pa onaj ko odbija da saučestvuje u nepravdi biva proglašen izdajicom, a strah od takvog etiketiranja ne može da podnese onaj ko se pokorava svojoj sujeti. Posledice takvog načina razmišljanja su katastrofalne. Onaj ko ne podražava kulturni

odnos prema zajednici, ko radi njega nije spreman da žrtvuje načela poštenja i pravednosti, proglašava se izdajnikom i neprijateljem, a onaj ko se bori za kult zajednice, proglašiće se i herojem pa makar bio i ubica. Takav odnos iskrivljuje i predstavu o prijateljstvu pa se osoba koja neće pomoći u prepisivanju proglašava da ona "nije prijatelj", te da je svojevrsan izdajnik "prijateljstva". Svest o ličnoj odgovornosti ne postoji, već su za sve krivi "oni drugi". Kult pruža izgovor za svako zlo koje se čini u njegovo ime, jer su "plemenski ciljevi sveti". Naravno, plemenski ciljevi mogu biti klasni, partijski, nacionalni, verski, ili neki drugi, ali uvek uvijeni u formu trenutno aktuelne ideologije. Ne gleda se kakav si, već za koga si.

Pogrešno je misliti da takva solidarnost u grehu lažnog prijateljstva rezultuje dobrim međusobnim odnosima i jedinstvom naroda. U ime uskogrudih stranačkih, verskih i nacionalnih ciljeva lako se druga osoba, ma kako u svom pozivu sposobna bila i u svom moralu ispravna, proglašava neprijateljem i diskvalifikuje sa svoje pozicije. Umesto da vladaju sposobnost, vrednoća i poštenje, vladaju nesposobnost, neradništvo i ideološka podobnost. Rezultat je međusobno nepoverenje, jer mi ipak dobro znamo kakvi smo i na šta smo sve spremni, upravo zbog odsustva apsolutnih moralnih vrednosti.

Samo 11,6% ispitanika u Srbiji smatra da se u većinu ljudi u Srbiji može imati poverenje, dok 86,2% ispitanika smatra da u Srbiji treba imati "oči i na leđima" (EVS 2008). U Francuskoj 22,2% ispitanika veruju u druge ljude. Međusobno poverenje je

u srazmeri sa prosvećujućim delovanjem reformacije od XVI do XIX veka, pa u Nemačkoj koja je na severu pod uticajem protestantske tradicije, a na jugu pod uticajem katoličanstva, 34,8% ispitanika smatra da može imati poverenje u druge ljude. Amerikanci su danas oko 46.5% stanovništva protestanti po svom verskom opredeljenju, a statistika otkriva da njih 45% ima poverenje u druge. U zemljama sa izrazito protestantskom tradicijom poverenje je drastično veće: u Norveškoj 59,8%, dok u Danskoj, Finskoj i Švedskoj preko 60% ispitanika smatra da u druge ljude može imati poverenje.

Očito, neophodna nam je duboka reforma mentaliteta, koja počinje sa preuzimanjem sopstvene odgovornosti za svoje postupke i pobeđivanjem sujete koja je prepreka pravičnom prosuđivanju.

*****

Dzenan Agovic Takvo razmisljanje ne da je strasno vec zabrinjavajuće.

Tvoje razmišljanje je zabrinjavajuće i opasno jer ljudima daje izgovor za greh.

> Ljudi nisu meleci/andjeli koje je Bog stvorio bezgresne i koji samo izvrsavaju Bozije naredbe, jer nisu stvoreni kao ljudi.

Nije tačni da je Bog stvorio bića koja mogu da Ga spoznaju, a nemaju slobodu izbora. Takvo postojanje bi bilo iznuđeno

ropstvo. To je sotona želeo da obezvredi kroz islam svest da je dve trećine anđela izabralo da ostane verno Bogu uprkos iskušenju. A sotona hoće da predstavi da su morali biti verni Bogu jer navodn nemaju slobodu izbora. Bog ne može da ceni nijedno biće svesno Božje ljubavi ako mu služi jer mora, već samo ona koja su prošla iskušenja.

> Ljudi su skloni grijesenju jer su stvoreni sasvim drugacije.

Potpuno je besmisleno da je Bog stvorio čoveka sklonog grehu. Bog nije takav. Čovek je postao sklon grehu posle svog pada.

I kakve veze ima kakav je čovek po prirodi ako ne veruje u sebe već veruje u Boga? Nikakve!

Na žalost, ti se nisi odmakao od ateizma u svom realnom duhovnom iskustvu pa ne razumeš šta znači verovati u Boga i uzdati se u Njega.

Čovek je zbog pada prvog čoveka nasledio njegovu sklonost ka grehu. I dokle god je u ovom grešnom telu čovek će morati da se bori protiv tela, svakodnevno pokoravajući sebe Bogu.

Apostol Pavle govori o sebi ono što svaki čovek shvati kada upozna Boga:

"Znam da u meni (to jest, u mom telu) ne živi ništa dobro"
(Rimljanima 7,18)

Ali to je prepreka ispravnom životu samo ako verujemo u sebe a ne u Boga. Tada smo ograničeni svojom prirodom i svojim mogućnostima.

Međutim, da bi čovek živeo savršeno, uopšte ne mora da bude bezgrešan po svojoj prirodi, već je dovoljno da se na sopstvenu prirodu više ne oslanja i da se uzda u Boga. I tada njegova grešna priroda više neće imati vlast nad njime:

“Živite u Duhu pa nećete izvršiti požudu tela.” (Galatima 5,16)

“Da se pravda zakona ispuni u nama koji ne živimo po telu nego po duhu; Jer koji su po telu telesno misle, a koji su po duhu duhovno misle. Jer telesno mudrovanje smrt je, a duhovno mudrovanje život je i mir. Jer telesno mudrovanje neprijateljstvo je Bogu, jer se ne pokorava zakonu Božijem niti može. A koji su u telu ne mogu Bogu ugoditi. A vi niste u telu nego u duhu; jer Duh Božji u vama živi. A ako ko nema Duh Hristov, on nije Njegov. A ako je Hristos u vama, onda je telo mrtvo greha radi a duh živ pravde radi.” (Rimljanima 8,4-10)

Onaj ko veruje u Boga, on baš zato što je slab ne greši jer se na sebe više ne oslanja, svestan da je slab.

Kada je čovek svestan da u sebi ne može da nađe pravednost, on će zato nesputano i slobodno od oslanjanja na sebe da je potraži i nađe u Bogu. To je smisao reči apostola Pavla:

“Kada sam slab onda sam silan.” (2.Korinćanima 12,10).

Uprkos reformisanom srcu, mi zadržavamo svest o grešnosti naše prirode i ta svest nas drži zalepljenim za Isusa da ne grešimo.

Dokle god se na sebe ne budemo oslanjali, već se budemo samo u Boga uzdali, dotle nećemo grešiti:

"Koji god u Njemu stoji ne greši; koji god greši ne vide ga niti ga pozna. Dečice, da vas niko ne vara: Koji tvori pravdu pravednik je, kao što je On pravedan. Koji tvori greh od đavola je, jer đavo greši od početka. Zato se javi sin Božji da raskopa dela đavolja. Koji je god rođen od Boga ne čini greha, jer njegovo seme stoji u njemu, i ne može grešiti jer je rođen od Boga. Po tom se poznaju deca Božja i deca đavolja: koji god ne tvori pravde, nije od Boga." (1.Jovanova 3,6-10)